ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2019

1. ΟΡΑΜΑ

Όραμα του Τμήματος Δασών είναι η διατήρηση των δασών στη βέλτιστη δυνατή κατάσταση και η επίτευξη του μέγιστου περιβαλλοντικού, κοινωνικού και οικονομικού οφέλους το οποίο θα είναι ισορροπημένο, θα στηρίζεται στην αρχή της αειφορίας και θα ικανοποιεί τις προσδοκίες της κοινωνίας.

2. ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Τμήματος Δασών είναι η προστασία και η προώθηση της αειφορικής διαχείρισης των δασών, καθώς και η βελτίωση του πρασίνου με την ανάπτυξη και εφαρμογή της Δασικής Πολιτικής και Νομοθεσίας, την προστασία των δασών από τις πυρκαγιές, την κλιματική αλλαγή και άλλους παράγοντες, την ενίσχυση των προστατευτικών λειτουργιών των δασών, την προστασία της βιοποικιλότητας, την προώθηση της δασικής αναψυχής και την παραγωγή δασικών προϊόντων.

3. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η πρόοδος στη Δασική Ανάπτυξη συνεχίστηκε και κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο. Οι στόχοι που τέθηκαν ήταν η αποτελεσματική προστασία των δασών από τις πυρκαγιές και άλλους παράγοντες, η αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των άλλων υπηρεσιών των οικοσυστημάτων, η ενίσχυση της δασικής αναψυχής και των άλλων κοινωνικοοικονομικών λειτουργιών και η βελτίωση του πλαισίου πολιτικής, της παραγωγικότητας και της εκπαίδευσης.

4. ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΈΣΟΔΑ

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, στον Προϋπολογισμό του 2019 εγκρίθηκαν πιστώσεις ύψους €44.936.747. Το ολικό ποσό που δαπανήθηκε ήταν €42.420.634 (δηλ. ποσοστό απορρόφησης ίσο με 94,40%). Εντός του 2019 το Τμήμα Δασών, είχε έσοδα €4.191.125 τα οποία προέρχονται από προσφορά αγαθών και υπηρεσιών.

5. ΔΑΣΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

α) Προστασία από τις πυρκαγιές

Ο συνολικός αριθμός των πυρκαγιών, στην κατάσβεση των οποίων συμμετείχε το Τμήμα Δασών εντός του υπό αναφορά έτους, ανέρχεται σε 250 και αναλύεται ως εξής:

- 30 πυρκαγιές με σημείο έναρξης Κρατική Δασική Γη,
- 152 πυρκαγιές με σημείο έναρξης εντός της ζώνης των δύο χιλιομέτρων από τη Κρατική Δασική Γη,
- 68 πυρκαγιές με σημείο έναρξης πέραν της ζώνης των δύο χιλιομέτρων από τη Κρατική Δασική Γη,

Από τις πιο πάνω πυρκαγιές μόνο 96 έκαψαν δάσος ή άλλη δασώδη έκταση.

Η συνολική Κρατική Δασική Γη που κάηκε εντός του έτους ήταν 106,37 εκτάρια. Από όλες τις πυρκαγιές, στην κατάσβεση των οποίων συμμετείχε το Τμήμα Δασών, κάηκε επίσης χαλίτικη και ιδιωτική έκταση 766,47 εκταρίων.

Η προστασία των δασών και άλλων περιοχών της υπαίθρου από τις πυρκαγιές, ιδιαίτερα κατά τα παρατεταμένα θερμά και ξηρά καλοκαίρια, είναι το κυριότερο μέλημα του Τμήματος Δασών. Οι πιο σημαντικές δραστηριότητες εντός του έτους προς αυτή τη κατεύθυνση ήταν οι ακόλουθες:

- Η λειτουργία του Σώματος Δασοπυροσβεστών. Προσλήφθηκαν 498 δασοπυροσβέστες και πυροφύλακες.
- Οι καθημερινές περιπολίες, ειδικά κατά μήκος της οροθετικής γραμμής με σκοπό την πρόληψη, την ανίχνευση και την έγκαιρη επέμβαση σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- Η Λειτουργία της Μονάδας Πτητικών Μέσων. Τα αεροσκάφη παρέμειναν σε επιφυλακή και εκτελούσαν περιπολίες κατά τις μέρες με υψηλό κίνδυνό έκρηξης και εξάπλωσης πυρκαγιών καθόλη τη διάρκεια της θερινής περιόδου και χρησιμοποιήθηκαν για την κατάσβεση 29 δασικών πυρκαγιών και άλλων 23 πυρκαγιών υπαίθρου.
- Στο πλαίσιο υλοποίησης του μνημονίου συνεργασίας του Τμήματος Δασών με το Ινστιτούτο Κύπρου, προωθήθηκε η χρήση μη επανδρωμένου αεροσκάφους σταθερής πτέρυγας (Drone), όπου εκτέλεσε εναέριες περιπολίες στον τομέα της επιτήρησης των δασών.
- Εφαρμόστηκε πρόγραμμα επιφυλακής των Δασικών Υπαλλήλων στους Δασικούς Σταθμούς.
- Στις 10 Ιουνίου, 2019 λειτούργησε για πρώτη φορά το Γενικό Κέντρο Επιχειρήσεων, που σκοπό είχε την εποπτεία και υποστήριξη, σε θέματα πρόληψης δασικών πυρκαγιών και ετοιμότητας του προσωπικού του Τμήματος Δασών, καθώς και την παροχή βοήθειας στην παρακολούθηση και τον συντονισμό, κατά τις επιχειρήσεις κατάσβεσης δασικών πυρκαγιών.

- Ετοιμάστηκε το Συστήματος Διοίκησης Κατάσβεσης Δασικών Πυρκαγιών (ICS), το οποίο θα τεθεί σε εφαρμογή από την έναρξη της περιόδου υψηλού κινδύνου εκδήλωσης πυρκαγιών του 2020.
- Ξεκίνησε η κατασκευή τροχιόδρομου διαύλου σε περιοχή της Κοινότητας Μάμμαρι, για σκοπούς ανεφοδιασμού και για ταχύτερη επέμβαση των αεροσκαφών που συμμετέχουν σε επιχειρήσεις κατάσβεσης πυρκαγιών.
- Συνεχίστηκε η ετοιμασία Σχεδίων Διαχείρισης της Βλάστησης ενώ άρχισε και η υλοποίηση τους. Αποτελούν μέρος των «Τοπικών Επιχειρησιακών Σχεδίων Πυροπροστασίας» και περιλαμβάνουν σειρά μέτρων διακοπής της συνέχειας της καύσιμης ύλης, με σκοπό τη μείωση του κινδύνου έκρηξης και επέκτασης των πυρκαγιών, τόσο σε Κρατικά Δάση, όσο και σε περιοχές που συνορεύουν με τα Κρατικά Δάση. Από τα πιο σημαντικά στοιχεία του Σχεδιασμού είναι η προστασία των κοινοτήτων από τις δασικές πυρκαγιές με τη δημιουργία ενός δακτυλίου προστασίας περιμετρικά της κάθε κοινότητας.
- Κατασκευάστηκαν 1,03 χιλιόμετρα νέων δρόμων προσπέλασης. Επιπρόσθετα έγιναν βελτιώσεις και συντηρήσεις σε υφιστάμενους δασικούς δρόμους.
- Κατασκευάστηκαν νέες αντιπυρικές λωρίδες μήκους 2,89 χιλιομέτρων και συντηρήθηκαν 927,12 χιλιόμετρα αντιπυρικών λωρίδων στα Κρατικά Δάση.
- Εγκαταστάθηκαν δύο (2) νέα υδροστόμια, στη Δασική Περιφέρεια Πάφου.
- Κατασκευάστηκαν δύο (2) νέες υδατοδεξαμενές στη Δασική Περιφέρεια Πάφου.
- Κατασκευάστηκε ένα (1) νέο σύστημα πυρασφάλειας στον εκδρομικό χώρο Αγίας Παρασκευής στη περιοχή Κακομάλλη.
- Συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός και εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού για καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών. Κατά το 2019 παραλήφθηκαν τέσσερα (4) νέα μεγάλα πυροσβεστικά οχήματα, είκοσι πέντε διπλοκάμπινα με τετρακίνηση, αγοράστηκε νεός πυροσβεστικός εξοπλισμός και υλικά πυρόσβεσης, καθώς και ατομικός εξοπλισμός ασφαλείας.
- Λειτουργία του αυτόματου Συστήματος Ανίχνευσης Πυρκαγιών.
- Εορτασμός της "Εβδομάδας Προστασίας των Δασών" από τις 17/05/2019 μέχρι τις 23/05/2019.
- Εκστρατείες διαφώτισης και ευαισθητοποίησης του κοινού με διαλέξεις σε σχολεία, στρατόπεδα και άλλα οργανωμένα σύνολα ενώ παράλληλα διανεμήθηκε

διαφωτιστικό υλικό και μεταδόθηκαν/ δημοσιεύτηκαν μηνύματα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

- Εκπαιδεύσεις στην κατάσβεση δασικών πυρκαγιών και στη χρήση πυροσβεστικού εξοπλισμού.

β) Καταπολέμηση επιβλαβών δασικών οργανισμών

Συνεχίστηκαν και το 2019 οι αεροψεκασμοί καθώς και οι επίγειοι ψεκασμοί κατά του εντόμου της πιτυοκάμπης (*Thaumetopoea wilkinsonii Tams*). Κατά τη διενέργεια των ψεκασμών χρησιμοποιήθηκαν τα βιολογικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα τα οποία έχουν ως κύριες δραστικές ουσίες το βακτήριο *Bacillus thuringiensis* ssp. *Kurstaki* (Bactoil) και τον ακτινομύκητα *Saccharopolyspora spinosa* (Tracer).

6. ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ

Εντός του 2019, δασώθηκαν 1,3 εκτάρια και αναδασώθηκαν άλλα 39,3 εκτάρια τα οποία αφορούσαν Κρατικά Δάση που είτε είχαν καεί ή ήταν υποβαθμισμένα.

Οι εργασίες αναδάσωσης και επαναφοράς του περιβάλλοντος στο Μεταλλείο Αμιάντου που άρχισαν το 1995 συνεχίστηκαν.

Επίσης, εντός του έτους έγιναν εμπλουτιστικές φυτεύσεις και αναπλήρωση αποτυχιών σε έκταση που είτε ήταν υποβαθμισμένη, είτε δεν είχε ικανοποιητική αναγέννηση.

Τέλος, μετά από παραχώρηση πιστώσεων στο Τμήμα Δασών από το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, το Τμήμα Δασών προχώρησε σε δάσωση ιδιωτικής έκτασης 0,3 εκταρίων στο Μεταλλείο Αγροκηπιάς.

7. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Στα πλαίσια της διαφώτισης για διατήρηση και προστασία της φύσης, το Τμήμα διοργάνωσε γιορτές, διαλέξεις, συμμετείχε με λειτουργούς του σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα και εξέδωσε νέο διαφωτιστικό και ενημερωτικό υλικό. Επίσης, αξιοποίησε την προσφορά εθελοντικής εργασίας για δενδροφύτευση με σκοπό την επέκταση του πρασίνου.

Η λειτουργία των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους, Αθαλάσσας και Κάβο Γκρέκο συνεχίστηκε με μεγάλη επιτυχία.

Εντός του 2019, το Τμήμα Δασών συμμετείχε σε τέσσερα (4) προγράμματα LIFE+, σε τρία (3) προγράμματα INTERREG καθώς και σε άλλα δύο (2) προγράμματα.

Το Τμήμα Δασών διατηρεί τρείς Βοτανικούς Κήπους οι οποίοι βρίσκονται στον Αμίαντο στο Τρόοδος (Α. Γ. Λεβέντης), στον Ακάμα (Λουτρά της Αφροδίτης) και στην

Αθαλάσσα (Δασοβοτανικός Κήπος Α΄ και Β΄). Κατά τη διάρκεια του έτους συνεχίστηκαν οι εργασίες συντήρησης, εμπλουτισμού και επέκτασης των Βοτανικών Κήπων με συλλογή πολλαπλασιαστικού υλικού για εγκατάσταση σε αυτούς.

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκαν οι εργασίες συντήρησης αιωνόβιων δέντρων, τόσο εντός, όσο και εκτός των Κρατικών Δασών, καθώς και του εντοπισμού νέων τέτοιων δέντρων με σκοπό την κήρυξή τους σε Μνημεία της Φύσης.

Εντός του 2019, συνεχίστηκε η συστηματική καταγραφή των ενδημικών φυτών καθώς επίσης και ο οργανωμένος εντοπισμός και χαρτογράφηση της χλωρίδας με βασικό στόχο την προστασία της. Επίσης συνεχίστηκε η συλλογή δειγμάτων φυτών για τη συμπλήρωση του φυτολογίου (HERBARIUM) του Τμήματος Δασών. Το 2019 πραγματοποιήθηκε συλλογή και αναγνώριση 100 νέων δειγμάτων, που αντιστοιχούν σε 80 είδη φυτών.

Συνεχίστηκε η επαναδιαβούλευση και η υλοποίηση προπαρασκευαστικών εργασιών του «Σχέδιου για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΣΑΑ) του Εθνικού Δασικού Πάρκου (ΕΔΠ) Ακάμα» που τελεί υπό οριστικοποίηση, και στοχεύει στην επίτευξη των στόχων προστασίας που έχουν τεθεί στα Διαχειριστικά Σχέδια των περιοχών του δικτύου Natura 2000 «Χερσόνησος Ακάμα», και στην εδραίωση ενός ευνοϊκού καθεστώτος διατήρησης των εν λόγω προστατευόμενων περιοχών μέσω της υιοθέτησης βέλτιστων πρακτικών διαχείρισης και αειφόρου ανάπτυξης, με τρόπο ώστε:

- Να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των σημαντικών περιβαλλοντικών και πολιτιστικών αξιών του ΕΔΠ,
- Να αναδεικνύονται οι αξίες του και να αξιοποιούνται με τρόπο δημιουργίας κοινωνικοοικονομικού οφέλους για την τοπική κοινωνία, αλλά και για το ευρύτερο κοινό, χωρίς την οποιαδήποτε υποβάθμισή τους,
- Να αποκτήσει το ΕΔΠ Ακάμα βιώσιμη οικονομική αυτοδυναμία, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, εξασφαλίζοντας έτσι τη συνεχή και μακρόχρονη παροχή όλων των πιο πάνω ωφελειών, αναβαθμίζοντας διαρκώς την περιβαλλοντική και πολιτισμική του αξία.

Το Σχέδιο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων δράσεις και έργα, ώστε το Εθνικό Δασικό Πάρκο Ακάμα να καταστεί, ένα σύγχρονο και λειτουργικό Πάρκο, προς όφελος του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας, και της ευρύτερης ποιοτικής αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος του τόπου. Οι δράσεις αυτές βρίσκονται σε αρκετά ώριμο στάδιο μελέτης και σχεδιασμού, ενώ για κάποιες έχει ήδη αρχίσει.

Με στόχο τη συμβολή της Κύπρου στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μέσα από τη

δενδροφύτευση, αλλά και τη διασφάλιση της επιτυχούς υλοποίησης των πρωτοβουλιών δενδροφύτευσης που αναλαμβάνονται κατά καιρούς, το Τμήμα Δασών παραχώρησε δωρεάν δεντρύλλια στο πλαίσιο του προγράμματος «Φυτεύω για το Κλίμα». Η Απόφαση αφορά την παροχή σε πρώτη φάση 70000 δενδρυλλίων από τα φυτώρια του Τμήματος Δασών για τη φυτευτική περίοδο Νοεμβρίου 2019 – Φεβρουαρίου 2020. Ο αριθμός αυτός θα αυξάνεται σταδιακά τα επόμενα χρόνια, έτσι ώστε να ικανοποιεί τις ανάγκες για τις πρωτοβουλίες που θα αναπτύσσονται.

8. ΔΑΣΙΚΗ ΑΝΑΨΥΧΗ

Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής για τη δημιουργία και ανάπτυξη των Εθνικών Δασικών Πάρκων συνεχίστηκε η παρακολούθηση της υλοποίησης έργων ανάπτυξης καθώς και συντήρησης σε όλα τα Εθνικά Δασικά Πάρκα.

Συνεχίστηκαν οι διάφορες εργασίες για την ανάπτυξη ή και την επέκταση των εκδρομικών και κατασκηνωτικών χώρων, καθώς επίσης και για τον καθαρισμό και την συντήρησή τους. Κατασκευάστηκαν έργα αναψυχής που περιλαμβάνουν υποδομές (προσπέλαση, ύδρευση), χωματουργικές διαμορφώσεις, τραπεζοπάγκους, κιόσκια, εστίες παρασκευής γεύματος, παιδικές χαρές, ξύλινες περιφράξεις, αποχωρητήρια, καλάθια απορριμμάτων, σήμανση κλπ.

Εντός του 2019, λειτούργησαν συνολικά 46 εκδρομικοί χώροι χωρητικότητας 23.509 ατόμων, καθώς και τρείς (3) κατασκηνωτικοί χώροι συνολικής δυναμικότητας 290 αντίσκηνων.

Μέσα στο 2019 εκτελέσθηκαν διάφορες εργασίες συντήρησης και βελτίωσης των μονοπατιών μελέτης της φύσης και περιπάτου που κατασκευάστηκαν μέσα στα Κρατικά Δάση, για τα οποία επιδείχθηκε τεράστιο ενδιαφέρον, τόσο από ντόπιους, όσο και από ξένους επισκέπτες. Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες κατασκευής δύο (2) νέων μονοπατιών στην κοιλάδα Ρούδια του Δάσους Πάφου, μήκους 6 και 5,5 χιλιομέτρων, ενώ ξεκίνησαν οι εργασίες για την κατασκευή του μονοπατιού «Κακομάλλη» στην κοιλάδα Κακομάλλη, του Δάσους Λεμεσού.

9. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΞΥΛΕΙΑΣ

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκε η εξαγωγή ξυλείας και η διάθεσή της για την ικανοποίηση των αναγκών των μικρών τοπικών πριστηρίων. Εξήχθηκαν 2.445

κυβικά μέτρα στρογγύλης ξυλείας από τα Κρατικά Δάση, η οποία χρησιμοποιήθηκε για παραγωγή οικοδομήσιμης ξυλείας, παραγωγή κιβωτίων κλπ. Από την ποσότητα αυτή, τα 7 κυβικά μέτρα προήλθαν από καμένη ξυλεία. Από τα ιδιωτικά δάση και από άλλες περιοχές εξήχθηκαν συνολικά 30 κυβικά μέτρα στρογγυλής ξυλείας.
Πέραν της πιο πάνω ποσότητας, από τα Κρατικά Δάση πωλήθηκαν ως καυσόξυλα ή για παραγωγή καρβούνων 7.419 κυβικά μέτρα κλαδοξυλείας, ελαττωματικής και άλλης ξυλείας. Από την ποσότητα αυτή, τα 3.279 κυβικά μέτρα προήλθαν από καμένη ξυλεία. Από τα ιδιωτικά δάση και από άλλες ιδιωτικές εκτάσεις εξήχθηκαν 1.676 κυβικά μέτρα κλαδοξυλείας, ελαττωματικής και άλλης ξυλείας, ενώ από χαλίτικες και άλλες περιοχές άλλα 93 κυβικά μέτρα. Εκδόθηκαν επίσης 12 άδειες για λειτουργία ιδιωτικών πριστηρίων που παράγουν πριστή ξυλεία.

10. ΔΑΣΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Συνεχίστηκε η αειφορική διαχείριση των Κρατικών Δασικών Εκτάσεων που καλύπτει έκταση 170.740 εκτάρια μέσω των τριών Δασικών Περιφερειών για επίτευξη των σκοπών και στόχων που τέθηκαν από το Τμήμα Δασών.

11. ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ – ΔΑΣΙΚΑ ΦΥΤΩΡΙΑ

Κατά το 2019 δόθηκε μεγάλη σημασία στη δασοκομική περιποίηση των φυτειών. Νεαρές αναδασώσεις και δενδροστοιχίες έτυχαν δασοκομικής περιποίησης όπως αραιώσεις, βοτανίσματα και πότισμα. Η παραγωγή στα δασικά φυτώρια του Τμήματος Δασών στην Αθαλάσσα, Πλατάνια, Φασούρι, και Σταυρό της Ψώκας συνεχίστηκε και το 2019.

12. ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Κατά το 2019 ξεκίνησε η δημιουργία ενός νέου λογισμικού για τις ανάγκες των Ετήσιων Αδειών Χρήσης Κρατικής Δασικής Γης, το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί αρχές του 2020 και να τεθεί σε εφαρμογή το 2021. Συνεχίστηκε η διαχείριση τόσο της Ιστοσελίδας του Τμήματος όσο και του λογαριασμού στο Μέσο Κοινωνικής Δικτύωσης “Facebook”, με σκοπό την άμεση ενημέρωση του κοινού, την προβολή του Τμήματος και της συνεισφοράς του, καθώς επίσης και την ευαισθητοποίηση του κοινού για διάφορα περιβαλλοντικά θέματα και ειδικά στο θέμα των δασικών πυρκαγιών.

13. ΔΑΣΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

Κατά τον υπό επισκόπηση χρόνο συνεχίστηκε η συντήρηση, διαπλάτυνση καθώς και η βελτίωση υφιστάμενων δρόμων.

Το Τμήμα διατηρεί και συντηρεί δικό του τηλεπικοινωνιακό σύστημα για αποτελεσματική δασική προστασία και διαχείριση. Κατά τη διάρκεια του χρόνου έγιναν οι αναγκαίες εργασίες για τη συντήρηση και βελτίωση του συστήματος.

Μέσα στο 2019, ολοκληρώθηκε η κατασκευή των πιο κάτω νέων έργων:

- Νέας αποθήκης φύλαξης σπόρου στο Δασικό Σταθμό Γιαλιάς,
- Νέων χώρων υγιεινής στα Γραφεία του Δασικού Σταθμού Σταυρού Ψώκας,
- Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες για την ανέγερση νέου αναψυκτηρίου στην τοποθεσία "Κόννοι" του Εθνικού Δασικού Πάρκου Κάβο Γκρέκο,

Επίσης, εντός του έτους έγιναν εργασίες για επέκταση, βελτίωση και συντήρηση των κτηρίων όπου στεγάζονται οι διάφοροι Δασικοί Σταθμοί καθώς και άλλα υποστατικά του Τμήματος ενώ παράλληλα έγιναν και εργασίες ενίσχυσης της ασφάλειας των αποθηκών φύλαξης μηχανημάτων του Τμήματος, μετά από συστάσεις της Αστυνομίας Κύπρου για αντιμετώπιση του προβλήματος των διαρρήξεων και κλοπών.

Κατά το 2019 συνεχίστηκε η λειτουργία των μηχανουργείων του Τμήματος στην Αθαλάσσα, Σταυρό Ψώκας και Πλατάνια.

14. ΔΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το 2019 πραγματοποιήθηκαν τόσο από το Δασικό Κολέγιο όσο και από τον Πυρήνα Μάθησης του Τμήματος Δασών αριθμός εκπαιδεύσεων και προγραμμάτων συναφή με τα δάση, το δασικό τομέα και την προστασία του περιβάλλοντος.

15. ΔΑΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η Δασική Έρευνα συνεχίστηκε πάνω στα ίδια θέματα όπως και στο παρελθόν. Συνοπτικά δόθηκε έμφαση στην παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων, στην παραγωγή γενετικά βελτιωμένου σπόρου τραχείας πεύκης, στη συντήρηση και βελτίωση των δασοβοτανικών κήπων και της τράπεζας κλώνων, στην προστασία και διατήρηση των δασικών γενετικών πόρων, στην προστασία των δασών από ασθένειες και έντομα κλπ.

16. ΔΙΑΦΩΤΙΣΗ

Το Τμήμα εντός του 2019, στα πλαίσια της διαφώτισης για διατήρηση και προστασία της φύσης, διοργάνωσε γιορτές και διαλέξεις, συμμετείχε με Λειτουργούς του σε ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα και εξέδωσε νέο διαφωτιστικό και ενημερωτικό υλικό. Η εκστρατεία διαφώτισης κυμάνθηκε στα ίδια πλαίσια όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια. Οργανώθηκαν διάφορες εκδηλώσεις και έγιναν διαλέξεις σχετικές με δασικά θέματα με έμφαση στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών και στην επέκταση του πρασίνου.

17. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟ ΔΑΣΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

(α) Εργατικό δυναμικό Τμήματος Δασών

Το προσωπικό που απασχολήθηκε από το Τμήμα Δασών κατά το 2019 ήταν:

- Δασικοί υπάλληλοι και άλλο δημοσιοϋπαλληλικό προσωπικό: 235
- Δασικοί υπάλληλοι (Εργοδοτούμενοι Ορισμένου Χρόνου): 43
- Γραμματειακό και Λογιστικό προσωπικό: 12
- Τακτικό ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό: 752
- Εποχικό ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό: 75
- Αποσπασμένο προσωπικό: 15

Παράλληλα, εντός του 2019 στο πλαίσιο του σχεδίου της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, "Σχέδιο Τοποθέτησης Δικαιούχων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) για Απόκτηση Εργασιακής Πείρας στον Δημόσιο και ευρύτερο Δημόσιο Τομέα", στο Τμήμα Δασών απασχολούνταν δύο άτομα τα οποία εργάστηκαν μέχρι και το Νοέμβριο του 2019.

(β) Προσφορά εργασίας σε περίοικους των δασών

Μέσα στα πλαίσια της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής του Κράτους που εκφράζεται ταυτόχρονα και μέσω του Τμήματος Δασών, προσφέρθηκε απασχόληση σε περίοικους των δασών.

Η ολική απασχόληση που προσφέρθηκε άμεσα από το Τμήμα Δασών μέσω εργοδότησης σε τακτικούς και έκτακτους εργάτες ανήλθε στις 197.960 ανθρωποημέρες. Πέραν της απασχόλησης στο Τμήμα, ένας σημαντικός αριθμός ατόμων απασχολήθηκε έμμεσα είτε από ιδιώτες εργολάβους, οι οποίοι ήταν ανάδοχοι προσφορών του Τμήματος Δασών, είτε ως αυτοεργοδοτούμενοι για την υλοτομία και μεταφορά ξυλείας στα διάφορα πριστήρια ή σε άλλα έργα όπως κατασκευή και

συντήρηση δρόμων, συντήρηση κτηρίων, δημιουργία και συντήρηση δενδροστοιχιών, συντήρηση εκδρομικών χώρων κλπ.

(γ) Ασφάλεια και Υγεία

Στα πλαίσια του προγράμματος ασφάλειας και υγείας στο χώρο εργασίας το οποίο έχει ως στόχο την προστασία της ζωής, της αρτιμέλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία τους, εντός του 2019, έγιναν εκτιμήσεις κινδύνων για όλες τις δασικές εργασίες, οι οποίες αναθεωρούνται κάθε χρόνο, τόσο για ενημέρωση των νεοεισερχομένων, όσο και για υπενθύμιση των εργασιακών κινδύνων στο μόνιμο προσωπικό.

Εντός του 2019, συνέβησαν ένα (1) μη γνωστοποιήσιμο και 10 γνωστοποιήσιμα εργατικά ατυχήματα, σε εργοδοτούμενα από το Τμήμα Δασών πρόσωπα. Τα ατυχήματα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα τον ελαφρύ τραυματισμό 15 εργαζομένων του Τμήματος. Από τα ατυχήματα, δεν προκλήθηκαν σοβαροί τραυματισμοί ή θάνατοι.

18. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Μέσα στα πλαίσια ανάπτυξης συνεργασίας της Κύπρου με άλλες χώρες σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος στο δασικό τομέα έγιναν τα πιο κάτω:

(α) Διμερή συνεργασία

Το Τμήμα Δασών, ανταποκρινόμενο στα αιτήματα διαφόρων χωρών για διμερή ή τριμερή συνεργασία, καθώς επίσης στις ανάγκες, οι οποίες προέκυψαν από τις επισκέψεις του Προέδρου ή άλλων αξιωματούχων της Κύπρου σε διάφορες χώρες, καθώς και από τις επισκέψεις αρχηγών και αξιωματούχων άλλων κρατών στην Κύπρο, έκανε εισηγήσεις οι οποίες αφορούσαν στην ανάπτυξη της συνεργασίας της Κύπρου με τρίτες χώρες σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του.

(β) Μνημόνιο Συναντίληψης για συνεργασία Κύπρου - Λιβάνου στον τομέα της κατάσβεσης δασικών πυρκαγιών

Στα πλαίσια του Μνημονίου Συναντίληψης για τη συνεργασία της Κύπρου και του Λιβάνου στον τομέα της κατάσβεσης δασικών πυρκαγιών, το οποίο υπογράφτηκε το 2017, η Κύπρος απέστειλε βοήθεια για την κατάσβεση των πυρκαγιών που εκδηλώθηκαν στο Λίβανο τον Οκτώβριο του 2019 (14-18/10/2019), αποτελούμενη από οκτώ (8) άτομα προσωπικό, καθώς και τα δύο (2) πυροσβεστικά αεροσκάφη που διαθέτει η Κύπρος.

19. ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΔΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

α) Θέματα σχετικά με τα δάση και το δασικό τομέα που συζητήθηκαν στα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε.

Τα κυριότερα θέματα σχετικά με τα δάση και το δασικό τομέα που συζητήθηκαν στα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε., κατά το 2019 ήταν τα ακόλουθα:

- Ο Διεθνής Διάλογος για τα Δάση, οι δια-συνοδικές δραστηριότητες του Φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών για τα Δάση – UNFF και η συμβολή του στην επίτευξη των παγκόσμιων Στόχων για την Αειφόρο Ανάπτυξη (SDGs),
- Η εφαρμογή της απόφασης της Ειδικής Υπουργικής Διάσκεψης της Μαδρίτης, της πρωτοβουλίας FOREST EUROPE, σχετικά με μια Νομικά Δεσμευτική Συμφωνία για τα Δάση στην Ευρώπη και τις προοπτικές επανέναρξης των διαπραγματεύσεων για μια τέτοια συμφωνία,
- Η εφαρμογή του Πολυετούς Σχεδίου Υλοποίησης της νέας Δασικής Στρατηγικής της Ε.Ε.,
- Η Δασική Στρατηγική της Ε.Ε. μετά το 2020,
- Η Ανακοίνωση της Επιτροπής για την «Εντατικοποίηση της δράσης της ΕΕ για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη» και τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου,
- Το Πρόγραμμα Δράσης FLEGT (Εθελοντικές Εταιρικές Συμφωνίες)
- Η προετοιμασία της Ε.Ε. ενόψει της Κοινής Συνόδου της Ευρωπαϊκής Δασικής Επιτροπής της ΦΑΟ και της Επιτροπής για τα Δάση και τη Δασική Βιομηχανία της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE-COFFI) (Γενεύη, 4-7/11/2019),
- Η ανταλλαγή πληροφοριών για παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών για την εφαρμογή των δασικών μέτρων που περιλαμβάνονται στα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης της περιόδου 2014 – 2020,
- Η αξιολόγηση των δασικών πυρκαγιών στην Ευρώπη το 2019 και Ενέργειες σε επίπεδο Ε.Ε. αναφορικά με την πρόληψή τους,
- Οι εθνικές πολιτικές για δραστηριότητες στα πλαίσια του LULUCF,
- Η Στρατηγική της Ε.Ε. για τη Βιοποικιλότητα μετά το 2020,

β) Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο

- Εφαρμογή του Νόμου 139(Ι)/2013 – Ο περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμος του 2013. Εφαρμογή των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με Αρ. 995/2010, 607/2012 και 363/2012.

Κατά το 2019 ανανεώθηκαν 193 και εκδόθηκαν άλλες 30 νέες Άδειες Εμπορίας Καυσόξυλων. Επίσης, ανανεώθηκαν 55 και εκδόθηκαν άλλες 2 νέες Άδειες Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας.

Το 2019 πραγματοποιήθηκαν 47 έλεγχοι σε εμπόρους ξυλείας και προϊόντων ξυλείας, ενώ άλλοι 152 έλεγχοι έγιναν σε εμπόρους καυσόξυλων. Επίσης, για τη παράνομη κατοχή και μεταφορά καυσόξυλων εντός του υπό αναφορά έτους πραγματοποιήθηκαν 25 έλεγχοι σε υποστατικά καθώς και 30 έλεγχοι σε οχήματα. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν 8 έλεγχοι σε διαφημίσεις που αφορούσαν πώληση ξυλείας, προϊόντων ξυλείας και καυσόξυλων.

- **Σύστημα Αδειών FLEGT**

Το Τμήμα Δασών ξεκίνησε από τις 15 Νοεμβρίου, 2016, την εφαρμογή του Νόμου 125(Ι)/2010 – Ο περί εφαρμογής του εθελοντικού συστήματος αδειών FLEGT για τις εισαγωγές ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση Νόμος του 2010 και των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με Αρ. 2173/2005 και 1024/2008. Η εφαρμογή του Νόμου περιλαμβάνει ελέγχους, αποδοχή ή απόρριψη αδειών FLEGT, καθώς και φυσικούς ελέγχους σε εμπορεύματα στα σημεία εισόδου στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Το 2019, ελέγχθηκαν 129 άδειες FLEGT που αφορούσαν αντίστοιχες εισαγωγές ξυλείας και προϊόντων ξυλείας από την Ινδονησία.

γ) Εφαρμογή Κοινοτικού Κεκτημένου

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/29 σχετικά με τα Προστατευτικά μέτρα κατά της εισαγωγής και διακίνησης επιβλαβών οργανισμών για τα φυτά και φυτικά προϊόντα**

Στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας 2000/29 που αφορά θέματα φυτοϋγείας, διεξήχθησαν και μέσα στο 2019 συστηματικοί έλεγχοι σε συγκεκριμένες επιφάνειες παρατήρησης για να διαπιστωθεί η παρουσία ή όχι του φλοιοφάγου εντόμου της πεύκης, *Ips sexdentatus*, για το οποίο η Κύπρος έχει αναγνωριστεί ως προστατευόμενη ζώνη καθώς και του μύκητα *Seiridium cardinale* που προκαλεί την ασθένεια του έλκους του κυπαρισσιού και για τον οποίο η Κύπρος καταβάλλει

προσπάθειες για να αναγνωριστεί ως προστατευόμενη ζώνη. Κατά το 2019, δεν έχουν εντοπιστεί προσβεβλημένα φυτά/ ξενιστές τόσο για το έντομο *Ips sexdentatus*, όσο και για το μύκητα *Seiridium cardinale.*

Στα πλαίσια των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2003/127/EC, 2004/426/EC και 2006/464/EC η Κύπρος διεξήγαγε ετήσιες επισκοπήσεις για την παρουσία ή όχι των οργανισμών καραντίνας. Από τις επισκοπήσεις εντός του 2019 δεν εντοπίστηκε κανένας επιβλαβής οργανισμός.

- **Εφαρμογή της Οδηγίας 1999/105 σχετικά με την Παραγωγή, Εμπορία και Έλεγχο του Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού**

Σύμφωνα με τους "Περί Παραγωγής και Εμπορίας Φυτικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμούς του 2003" έγιναν επιτόπιοι έλεγχοι στα διάφορα φυτώρια που είναι εγγεγραμμένα στους εθνικούς καταλόγους, χωρίς να παρουσιάζονται οποιαδήποτε προβλήματα.

Επίσης, το Τμήμα Δασών ανάρτησε εντός του 2019 στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όλα τα στοιχεία που αφορούν τον «Εθνικό Κατάλογο Βασικού Υλικού» για όλα τα δασικά είδη της Κύπρου που εμπίπτουν στην οδηγία 1999/105, με βάση τις οδηγίες «FOREMATIS» που απεστάλησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

δ) Εφαρμογή προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

Το 2019, έγινε η δεύτερη Προκήρυξη του Καθεστώτος 8.3: “Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων” και του Καθεστώτος 8.5: “Επενδύσεις οι οποίες βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και την περιβαλλοντική αξία των δασικών οικοσυστημάτων”. Άρχισε επίσης, για όλα τα Καθεστώτα του δασικού Μέτρου του ΠΑΑ 2014-2020 η καταβολή οικονομικών ενισχύσεων για τα έργα της 1ης Προκήρυξης που έχουν ολοκληρωθεί.

- **Εθνικό Πρόγραμμα για την Παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Διεθνές πρόγραμμα ICP-Forests και Πανευρωπαϊκό Πρόγραμμα FutMon-Life+)**

Στα πλαίσια του προγράμματος "ICP Forests", συνεχίστηκε η συλλογή στοιχείων, οι μετρήσεις, οι εκτιμήσεις και γενικά η παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα, το οποίο καλύπτει δραστηριότητες που έχουν σχέση με την ατμοσφαιρική ρύπανση και τις δασικές πυρκαγιές.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΑΣΩΝ